

TÖÖ VAHEARUANNE 2006. AASTA KOHTA

TÖÖ NIMETUS: Taimekasvatus

TÖÖ KESTUS:

Algus: 2003

Lõpp: 2007

TEADUS- JA ARENDUSASUTUS: JÕGEVA SORDIARETUSRE INSTITUUT

RAHASTAMISE ALUS (tellimiskirja nr ja alapunkt): 3.7-3.1/478-1.4

PROJEKTI JUHT:

Maia Raudseping

Osak. juh., Ph.D

(Ees- ja perekonnanimi)

(Ametikoht, teaduskraad)

PROJEKTI TÄITJAD FINANTSEERIMISPERIOODI VÄLTEL (vaid teema rahastamise raames tasustatud töötajad)

Projekti põhitäitjad:

Nimi ja eesnimi	Teaduskraad	Ametikoht	Koormus	Personalikulu
1. Raudseping Maia	Ph.D	Osak. juhataja	0,0	0
Kokku			0,0	0

Projektiga seotud abitöötajad:

1. Somelar Eve		seemnekasv. Agr.	0,4	25690
2. Ratassepp Ülle		agronoom	0,4	23930
3. Malm Ele		agronoom	0,5	31672
4. Harjo Merike		katsetööline	0,4	23226
5. Leppik Ave		katsetööline	0,5	29033
6. Sirel Larissa		katsetööline	0,5	19539
Kokku			2,7	153090

TÖÖ KULUD RAHASTAMISPERIOODIL KOKKU: 180 000.- krooni

sellest:

Personalikulu	Majandamiskulu	Asutuse üldkulu
153090.-	26910.-	0

TÖÖ ARUANNE (tehtud tööd, esialgsed tulemused, lõpparuande koostamiseks analüüsivad andmed; kuni 1 lk):

Köögiviljade sordiaretus

Aedherne sordiaretuses on eesmärgiks kõrge saagikuse ja heade maitseomadustega taimehaigustele vastupidavate varajaste sortide aretamine, mis sobiksid kasvatamiseks nii tootmispõldudel kui ka väikeaedades.

Aedherne katseid rajati 2005.a. kokku 9, neist 4 põhivõrdluse katset: varajaste ja keskvalmivate aedherneste toor- ja kuivsaakide võrdluskatsed, kokku 11 aretise ja sordiga. Katsete pind kokku 0,2 ha. Katsete eesmärk on uute perspektiivsete aretusnumbrite võrdlemine standardsordiga (sordilehel oleva sordiga). Katses selgitatakse välja aedherne kaunasaak, toorterade saak ning selle biokeemilised omadused – C-vitamiini, suhkrute, kuivaine ja proteiini sisaldus. Määratakse seemnesaak ning selle kvaliteedi omadused. Tehakse uuringud haiguste esinemise ja kahjustuse ulatuse osas. Peale põhivõrdluse rajati veel eelvõrdluse katsed 10 katseliikmega, kontrolliaia katsed 14 katseliikmega, aretusaed 262 katselapiga ja kollektioonaed 90 sordiga. Aedherne algseemne kasvatamiseks külvati 5 sorti kokku 1,3 ha-le.

Tomati sordiaretuses on peamiseks eesmärgiks kevadkasvuhoonetesse sobivate varavalmivate, suuresaagiliste ja haigustele vastupidavate tomatisortide aretamine, mis oleksid konkurentsivõimelised välismaiste tomatisortidega. Välismaised tomatisordid ei ole sageli meie kliima tingimustes nii varajased ja haigustele vastupidavad, kui kohapeal aretatud sordid. Katsetulemuste analüüsimise aluseks on põhiliselt saagi kaalumised, saagi kvaliteedi ja haiguste visuaalsed hindamised ning põhivõrdluse ühekordsed biokeemilised analüüsid. Vajalik oleks mitmesugused biokeemilised analüüsid ja haiguste hindamine provokatsioonilisel foonil juba aretustöö varasemates astmetes, et kiirendada aretustööd ja saada kõrgema kvaliteediga uusi sorte. Selleks aga ei piisa olemasolevatest rahalistest ressurssidest.

Tomati katseid rajati kütteta kevadkasvuhoones kokku 6, neist 2 sordiaretuslikku katset, 2 sordivõrdluse ja 2 agrotehnika katset, katsete pind 500 m².

Säilitusaretus toimus 21-1 Jõgeval aretatud köögivilja sordil.

Tomati maheviljeluses rajati 4 katset, 1 sordivõrdluskatse ja 3 agrotehnika katset. Sordivõrdluskatses oli eesmärgiks välja selgitada, millised sordid ja sordirühmad sobivad maheviljeluses kasvatamiseks. Agrotehnika katsetes uuriti, millise suurusega potid on istikute kasvatamiseks maheviljeluses sobivamad ja millised substraadid on istikute kasvatamiseks paremad (5 varianti + kontroll). Uuriti veel erinevate maheviljeluses lubatud biopreparaatidega (4 erinevat) väetamise mõju võrrelduna nõgeseleotise ja virtsaga väetatud ning pealtväetist saamata variandiga. Katsete pind oli 250 m². Sordivõrdluskatse on viiendat aastat samas kütteta kilekasvuhoones, kus ei kasutatud mineraalväetisi ega keemilisi taimekaitsevahendeid. 2006. aasta katses oli 15 sorti, nendest 7 kohalikku sorti. Uuriti sortide varasust, saagi suurust, saagi kvaliteeti ja saagi kujunemise dünaamikat. Agrotehnika katses uuriti erinevate väetiste mõju taimede arengule ja maapealse osa kasvule, saagi suurust, saagi kvaliteeti, viljade suurust ja seemnesaaki.

Köögiviljade agrotehnika alal rajati katse neljas korduses lehevätise Fosfik mõju uurimiseks sibulal ja tomatil. Toimusid eelkatsed uue fungitsiidi Infinito kasutamiseks avamaal tomatil, kurgil ja sibulal. Esialgsed tulemused näitasid, et kurgil tuleb kasutada nõrgemaid pritsimisnorme. Tomati puhul vähenes hahkhallituse esinemine nii taimedel kui ka viljadel.

Sordivõrdluskatses oli 6 uut välismaist tomatisorti.

Uue katsena on teist aastat sojaoa erinevate sortide võrdluskatse uurimaks, kuidas soja Eesti tingimustes kasvab, valmib, kui suur on saak ja millise kvaliteediga (valgu sisaldus) on saak. Seni on silma paistnud 2 sorti varase valmimise ja suure saagiga (kuni 2,5 t/ha).

Töö juht (ees- ja perekonnanimi): Maia Raudseping	Allkiri:	Kuupäev:09.10.2006
Asutuse juht (ees- ja perekonnanimi): Mati Koppel	Allkiri:	Kuupäev:09.10.2006
Tellijä esindaja kinnitus aruande õigsuse kohta (ees- ja perekonnanimi): Elsa Nurk	Allkiri:	Kuupäev:09.10.2006